

Säkerhetsavdelningen

Riktlinjer för farliga föremål inom SiS

Denna riktlinje är myndighetsövergripande och omfattar all verksamhet vid SiS ungdomshem och LVM-hem där ungdomar eller klienter vistas.

Mål och syfte

För att upprätthålla ordningen och säkerheten vid institutionerna behöver förekomsten av farliga föremål begränsas så långt det är möjligt. Lagstiftningen ger utrymme att begränsa förekomsten av föremål som kan "vara till men för vården eller ordningen på hemmet"¹. Målet är att förebygga incidenter där farliga föremål används samt att klienter, ungdomar och medarbetare ska känna sig trygga. Riktlinjen ger vägledning i hanteringen av farliga föremål om bedömningen gjorts att nyttan med att använda vissa föremål överstiger faran med att tillåta dem.

Avgränsning

Med farliga föremål avses i denna riktlinje föremål som utan omfattande manipulering kan användas i syfte att skada ungdomar, klienter och medarbetare samt främja utbrytning. Det handlar främst om föremål som kan användas som vapen och för utbrytningsförsök.

Farliga föremål

Samtliga LVM-hem och ungdomshem ska ha bestick, tallrikar och koppar/muggar i plast. Varje hem beställer dessa husgeråd löpande utifrån behov direkt från KrimProd. Det som tidigare omnämnts som husgeråd, kommer härefter att benämnas som köksredskap.

¹1990:52 16 § LVU, 1998:603 15 § LSU, 1988:870 31 § LVM

Nedan följer exempel på otillåtna föremål samt föremål som bedöms som farliga, där tillgången till sådana ska begränsas. Listan är inte fullständig.

- Övriga köksredskap, exklusive bestick, tallrikar och koppar/muggar
- Knivar
- Saxar
- Rakhyvlar och rakblad
- Sprutor och kanyler
- Verktyg
- Tunga föremål
- Föremål gjorda av metall, glas och hårdplast (ex. stickor, virknålar och cd-skivor)
- Kablar, rep, tejp och längre snören

Bedömning och hantering vid användning av farliga föremål

Varje hem ska göra en säkerhetsmässig bedömning av vad som anses vara farliga föremål, med hänsyn tagen till hemmets förutsättningar och målgrupp. Utgångspunkt: ju högre säkerhetsklass, desto högre restriktivitet ska gälla när det gäller ungdomars och klienters tillgång till dessa föremål.

Farliga föremål vars nytta bedöms som högre än risken ska hanteras enligt lokalt upprättad anvisning. Anvisningen ska vara skriven på sådant sätt att alla medarbetare kan tillgodogöra sig informationen. Föremålen ska i möjligaste mån vara anpassade på sådant sätt att möjligheten att använda dem för icke avsedda syften minimeras.

Vid användning av farliga föremål ska handlingsalternativ 1 till 4 följas:

Alternativ 1 – fastlåsning

Fastlåsning av föremål är ett alternativ vid regelbunden användning.

- Lås fast föremålet med hjälp av kedja eller vajer vid den plats där det ska användas.
- Fastlåsning bör göras på en plats som medarbetare kan hålla under uppsikt.
- Fastlåsningsanordningen ska vara säkert monterad samt utformad på så sätt att den i sig inte kan användas som vapen.
- De fastlåsta föremålen ska kontrolleras dagligen.

Alternativ 2 – övervakning

Om hemmet bedömer att vissa farliga föremål kan lånas ut till ungdomen/klienten – under förutsättning att övervakning sker av medarbetare – gäller följande:

- Föremålen ska förvaras inlåsta (om möjligt på plats som ungdomarna/klienterna inte känner till).
- Medarbetare som lämnar ut föremålen ansvarar för att bevaka aktiviteten.

Alternativ 3 – utlåning

Om hemmet bedömer att ungdomen/klienten kan hantera föremålet utan medarbetares närvaro ska utlåningen dokumenteras på särskild lista.

Dokumentationen ska innehålla:

- Ungdomens/klientens namn.
- Klockslag för ut- respektive återlämning.
- Vilket föremål som har lånats ut.
- Medarbetarens kvittens vid ut- respektive återlämning.

Hemmet ska bedöma hur många farliga föremål som samtidigt får vara utlämnade till ungdomarna/klienterna.

Alternativ 4 – kontroll

Under vissa aktiviteter kan det vara nödvändigt att ungdomarna/klienterna får något friare tillgång till föremål, för att verksamheten inte ska begränsas för mycket. Om institutionen bedömer att så är lämpligt gäller följande:

Föremålen ska förvaras på en plats som underlättar god kontroll, exempelvis

- Tavla med uppritade markeringar för föremålen.
- Inventeringslista.
- Foto på de föremål som ska finnas.

En kontroll ska göras efter avslutad aktivitet och innan ungdomarna/klienterna lämnar lokalerna så att man kan vidta åtgärder om det skulle visa sig att något saknas.

Personlutrymmen

Institutionen ska bedöma utrustning och tillgång till farliga föremål i de utrymmen som angränsar till avdelningar. För att minimera risken att ungdomar/klienter får tillgång till dessa ska föremålen vara inlåsta eller fastsatta.

Ansvar

Institutionschefen ansvarar för att en lokal anvisning upprättas som beskriver hanteringen av farliga föremål i verksamheten samt tillse att dessa anvisningar efterlevs.